C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-263/25 Judecătoria Orhei, sediul Central
Nr.PIGD 1-24093658-03-21rji-25022025 Judecător: Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

10 iulie 2025 municipiul Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord,
În completul compus din:
Președintele ședinței, judecător Ghenadie Liulca
Judecători Ludmila Iarmaliuc, Aurelia Andronache

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către condamnatul Botnari Andrei, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 16 decembrie 2024, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului Botnari Andrei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul penal,
-

C O N S T A T Ă:

La 20 august 2024, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare, plângerea condamnatului Botnari Andrei, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 16 decembrie 2024 s-a admis parțial plângerea condamnatului Botnari Andrei, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr.11 Bălţi şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Botnari Andrei, a fost deţinut în Penitenciarul nr.11 Bălţi şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, perioada continuă de la data de 16.04.2024 până la data raportului - 08.11.2024, pe o perioadă totală de 206 (două sute şase) zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Botnari Andrei, cu 20 (douăzeci) zile**,** pentru perioada de 200 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr.11 Bălţi şi Penitenciarul nr.18 Brăneşti, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privinţa perioadei rămase de 6 (şase) zile, calculate în condiţiile art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, care nu nu au putut fi reduse, instanţa de judecată considerând necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

În rest, plângerea condamnatului Botnari Andrei, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus condamnatul Botnari Andrei solicitând casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 16 decembrie 2024, cu constatarea condițiilor precare de detenție și reducerea pedepsei 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, și 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, după este în dispozițiile art.473/2 alin.(4) Cod procedură penală.

Potrivit art.447 alin.(1) Cod de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces*, alin.(2) stipulând, că *instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei*.

În respectarea prevederilor sus menționate, Colegiul penal a comunicat părților despre dreptul de a depune o referință.

Până la data examinării cauzei, părțile nu au prezentat referințe pe marginea recursului, fapt ce nu împiedică examinarea lui.

Însă, la data de 08 iulie 2025 administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești, a expediat în adresa instanaței de recurs informație privind eliberarea condamnatului Botnari Andrei la data de 25.05.2025 după executarea pedepsei prin aplicarea prevederilor art.473/4 Cod procedură penală și art.238 Cod de executare.

Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele prezentate instanței de recurs, Colegiul, va *respinge recursul, păstrând neschimbată hotărârea atacată*.

Colegiul penal își întemeiază soluția pe art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, potrivit căruia, *(1) judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă:a) recursul este nefondat*.

În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art.469 alin.(1) pct.17^1) Cod de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor*.

Potrivit art.473^2 alin.(3) Cod de procedură penală, *condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei*.

Potrivit art.473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, *plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.*

Potrivit art.473^3 alin.(2) Cod de procedură penală, *sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare*.

Potrivit art.473^4 alin.(4), (5) Cod de procedură penală, *(4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.*

Efectuînd controlul legalității și temeiniciei încheierii adoptate de prima instanță pe marginea plângerii condamnatului împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, Colegiul penal stabilește că, la emiterea acesteia, instanța de fond a ținut cont de chestiunile ce urmează a fi soluționate, a aplicat corect normele procesuale incidente speței deduse judecății, prin ce își însușește caracter legal și întemeiat.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că recursul condamnatului declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 16 decembrie 2024, este nefondat și pasibil respingerii.

În baza materialelor cauzei deferite judecății, prima instanță a constatat că, prin sentinţa judecătoriei Soroca sediul Floreşti din 20.03.2024 (menținută fără modificări prin decizia Curţii de Apel Bălţi din 11.06.2024), Botnari Andrei a fost recunoscut vinovat în săvârşirea infracţiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal şi în baza acestei Legi i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (un) an şi 6 (şase) luni, în penitenciar de tip semiînchis. S-a aplicat în privinţa lui Botnari Andrei, de la reţinerea acestuia de către poliţie şi până la devenirea definitivă a prezentei sentinţe, măsura preventivă - arestul preventiv, cu continuarea căutării de către organele de poliţie a inculpatului. Termenul pedepsei aplicate inculpatului Botnari Andrei, se va calcula din data reţinerii acestuia.

Potrivit raportului nr.2/4870 din 08.11.2024, prezentat de administraţia instituţiei penitenciare nr. 18 Brăneşti, în privinţa condamnatului Botnari Andrei, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 16.04.2024, iar sfârşitul executării pedepsei la data de 15.10.2025. Perioada detenţiei în instituţiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 11 Bălţi perioada de la data de 16.04.2024 până la 07.05.2024 şi în Penitenciarul nr.18 Brăneşti perioada de la 07.05.2024 - până în prezent.

Analizând raționamentul concluziilor deduse de prima instanță în procesul de examinare a cauzei, în raport cu materialele anexate la dosar, Colegiul penal conchide că, instanța de judecată corect a constatat faptul detenției condamnatului Botnari Andrei în instituțiile penitenciare nr. 11 Bălți și nr.18 Brănești în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Colegiul observă că, cercetând calitatea condițiilor de detenție în Penitenciarele supra vizate prin prisma celor invocate de către condamnatul Botnari Andrei a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarului, cât și ținînd cont de concluziile prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Botnari Andrei s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

Referitor la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr.11 Bălţi, se indică că, potrivit informaţiei accesate de pe portalul ANP-lui persoana vizată a fost deţinută în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, în următoarele celule: celula nr. 34, 63. Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, este cu statut de izolator de urmărire penală de tip celulă. Pe parcursul întregii perioade de detenţie în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, deţinutul Botnari Andrei, a beneficiat de un regim alimentar, care este în strictă conformitate cu prevederile Statutului de executare a pedepsei de către deţinuţi, hrana caldă fiindu-i distribuită conform Hotărîrei Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, zilnic de trei ori, cu respectarea normelor sanitare de igienă şi conform meniului aprobat săptămînal. Excepţii de la regimul alimentar comun se face în baza prescripţiei medicului, pentru deţinuţii cărora li se cuvine o dietă specială şi alimentare suplimentară. Pe perioada de raport, pe timpul deplasărilor în instanţele de judecată, nu a fost asigurat cu pachet cu provizii din motiv că, toate şedinţele de judecată s-au desfăşurat pînă la masă sau după masă. Astfel, reuşea să ea masa în incinta Penitenciarului. Pe perioada detenţiei în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, persoana vizată, a fost asigurată cu toate obiectele de toaletă şi menaj pentru deţinuţi, conform HG nr. 609 din 29.05.2006. Iarăşi. Astfel, informaţiile privind acordarea asistenţei medicale nu se deţin în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, doar la locul de detenţie a persoanei. Dar menţionăm că, reieşind din prevederile pct. 3) din Regulamentului cu privire la modul de asigurare a asistenţei medicale persoanelor deţinute în penitenciar, aprobat prin Ordinul MJ nr. 478 din 15.12.2006, la cererea deţinuţilor, zilnic au fost şi sînt verificaţi de către personalul medical, cu acordarea ajutorului medical ori de cîte ori era şi este necesar. Pe perioada detenţiei în Penitenciarul nr. 11 - Bălţi, persoana vizată, nu s-a adresat cu plîngeri în adresa administraţiei instituţiei privind condiţiile de detenţie. într-un final conchidem că, lui Botnari Andrei, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie,

urmează să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

Referitor la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr.18 Brăneşti, se indică că, Penitenciarul nr. 18-Brăneşti este un penitenciar de tip semiînchis pentru deţinerea condamnaţilor majori de sex masculin, fiind divizat în 11 sectoare de tip barac, care sunt dislocate în 2 zone locative. Pe perioada deţinerii în Penitenciarul nr. 18-Brăneşti condamnatul Botnari Andrei a fost repartizat în sectorul cu regim de resocializare/secţia nr.1, unde i s-a oferit pat pentru dormit dotat cu saltea, pernă şi lengerie de pat. Secţia nr.1 are suprafaţa locativă de 35,00 m^2 unde sânt amplasate 8 paturi şi se deţin 8 condamnaţi care beneficiază de iluminare naturală şi artificială prin reţeaua de tensiune 220V, încălzire centralizată care menţine temperatura admisibilă în încăpere şi au acces permanent la apa potabilă. Geamurile au dimensiunile 1,5 x 1,5 m. Sectorul este dotat cu trei lavoare separate de încăperea locativă cu uşă şi coridor, la care deţinuţii au acces nelimitat pentru a se spăla pe mîini, dinţi. În faţa sectorului este amenajat un loc pentru fumat, dotat cu scaune şi acoperiş. Toţi condamnaţii din zona locativă de la deşteptare pînă la stingere au acces la plimbare nelimitat (cu respectarea programului zilei) şi la activităţile de pe teritoriul penitenciarului (biserică, teren sportiv, bibliotecă, muncă, şcoală profesională ş.a), Totodată menţionăm că, în Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, absolut toţi condamnaţii beneficiază de apă caldă pentru baie, două zile pe săptămână în instituţie sunt 6 cazangerii, una din ele este destinată pentru pregătirea hranei restul sunt destinate pentru încălzirea încăperilor locative şi a apei calde. Zilnic, funcţionează o maşină de spălat automat cu capacitatea de 25 kg, şi 2 maşini de spălat automat cu capacitatea de 6 kg unde condamnaţii au posibilitate să-şi spele hainele personale şi uscarea hainelor în spaţiile special amenajate la aer liber. Toate sectoarele din zonele locative a penitenciarului dispun de astfel de spaţii. La spălătorie este angajat un deţinut care organizează ca toţi deţinuţii să aibă acces permanent. Totodată, unii deţinuţi, din cont propriu, şi-au instalat maşini de spălat în secţiile de trai. Toţi deţinuţii au posibilitatea să-şi plaseze proprietatea într-un depozit sigur, şi posibilitatea să o acceseze la necesitate. Starea sanitaro-igienică este satisfăcătoare, anual de către instituţia penitenciarului, sunt încheiate contracte de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsectizare, cu agenţii economici de profil, care prestează serviciile respective. Toţi deţinuţii beneficiază de o alimentare sănătoasă şi echilibrată care să răspundă la nevoile individuale,

inclusiv cerinţelor religioase, culturale sau de altă natură. Alimentarea deţinuţilor este asigurată cu hrană caldă de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite prin Hotărîrea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006. Toţi condamnaţii primiţi în penitenciar sânt supuşi unui examen medical şi sunt plasaţi în carantină. Cu referire la asistenţa medicală de urgenţă, menţionăm că, în penitenciar se desfăşoară serviciul diurn de câte un asistent medical, iar în cazul în care se depăşesc competenţele acordării primului ajutor, este solicitată ambulanţa. La data de 26.04.2019, de către Agenţia Naţională pentru Sănătate publică, secţia medicală a primit Autorizaţia Sanitară pentru Funcţionare înregistrată cu nr. P-0983/2019. Toţi deţinuţii beneficiază de asistenţă medicală în condiţii de confidenţialitate şi sunt informaţi despre posibilitatea accesării serviciilor medicale. Toţi deţinuţii bolnavi, care vin în penitenciar, se cazează în încăperile secţiei medicale a penitenciarului sau sunt transferaţi de urgenţă la Penitenciarul nr. 16-Pruncul. Totodată rezultă, că în perioadele deţinerii reclamantului în Penitenciarul nr.18-Brăneşti, standardele minime de întreţinere a condamnaţilor au fost respectate din toate punctele de vedere, şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante. Capătul plângerii ce ţine de perioadele detenţiei din Penitenciarul nr.18-Brăneşti, le consideră neîntemeiate şi solicită de a fi respinse, din motiv că prezumţia absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toţi factorii de mai jos sunt reuniţi (are posibilitatea de a se deplasa de la deşteptare până la stingere pe teritoriul zonei locative unde se deţine, poate participa la diferite activităţi, frecventa biblioteca şi biserica din penitenciar, sectoarele tip barac au fost divizate în secţii pentru îmbunătăţirea condiţiilor) conform raportului. Totodată ţine să atragă atenţia instanţei că Penitenciarul nr.18-Brăneşti, nu a fost stabilit ca instituţie penitenciară, luând în calcul rapoartele instituţiilor naţionale şi internaţionale cât şi a practicii CEDO, în care condiţiile de detenţie contravin prevederilor art.3 CEDO, astfel acest penitenciar cu certitudine, ţinând cont de tipul penitenciarului asigură deţinuţilor minimul necesar. Capătul plângerii ce ţine de perioadele detenţiei din Penitenciarul nr.18-Brăneşti, le considerăm neîntemeiată şi solicităm de a fi respinsă din motiv că perioada de deţinere la Brăneşti în această perioadă adică prezumţia absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toţi factorii de mai jos sunt reuniţi (are posibilitatea de a se deplasa de la deşteptare pînă la stingere pe teritoriul zonei locative unde se deţine, poate participa la diferite activităţi, frecventa biblioteca şi

biserica din penitenciar, sectoarele tip barac au fost divizate în secţii pentru îmbunătăţirea condiţiilor). În lumina celor expuse mai sus rezultă, că în perioada deţinerii petiţionarului în Penitenciarul nr.18-Brăneşti, standardele minime de întreţinere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere, şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante.

Astfel, Colegiul penal conclude, că judecătorul de instrucție just a stabilit că, s-a prezentat o informație generală cu privire la suprafața ce revine unui deținut în celulele în care a fost deținut Botnari Andrei, din care reiese suprafața sub limita minimă de 4 m^2, per deținut, nefiind probată și respectarea condițiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deținuții sunt asigurați cu minimul necesar pentru trai, că deținuții zilnic sunt verificați de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare (art.473^3 alin. (2) din CPP).

Cu referire la celelalte alegaţii ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizare şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă, Colegiul penal reține, că instanța de fond just a statuat, că probele anexate la raport nu combat argumentele petentului Botnari Andrei, iar ca urmare se consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți și nr.18 Brăneşti, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Colegiul penal notează că, la caz pe lângă faptul deținerii în condiții unde nu este respectată norma spațiului locativ încălcări care în cumul denotă lezarea drepturilor deținutului Botnari Andrei la condițiile de detenție, garantate de art.3 CEDO, totodată nefiind totuși reținute celelalte încălcări invocate de condamnat, Colegiul conclude, că judecătorul de instrucție just a aplicat formula de calcul stipulată de legislator în textul art.473^4 alin.(4) Cod procedură penală, și anume una zi de reducere pentru 10 zile de detenție în condiții precare în Penitenciarele nr.11 Bălți și nr.18 Brănești, care în opinia Colegiului este un echitabilă.

Just și relevant de către instanța de fond a fost soluționată și chestiunea referitoare la perioada rămasă de 6 zile, calculată în condițiile art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, care nu a putut fi redusă, astfel corect considerându-se necesar de a o lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Privitor la solicitarea condamnatului-recurent de a-i fi aplicată reducerea pentru 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție și 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, Colegiul penal o consideră neîntemeiată, or, judecătorul de instrucție judicios a constatat perioada deținerii condamnatului în instituțiile penitenciare supra vizate, și-a motivat eficient soluția luată, reducerea instituită fiind una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre suferințele cauzate și reducerea instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, criticile condamnatului aduse în acest sens fiind apreciate nefondate.

Totodată, ținându-se cont de faptul, că pentru condamnatul Botnari Andrei, ce a fost eliberat din penitenciar, după executarea pedepsei, în legătură cu aplicarea art.473^2 Cod procedură penală și art.238 Cod de executare, este inactuală în acest sens solicitarea acestuia privind reducerea pedepsei, Colegiul penal concluzionând, oportunitatea respingerii cererii de recurs și menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

În conformitate cu art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Se respinge ca nefondat recursul declarat de către condamnatul Botnari Andrei, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 16 decembrie 2024, prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului Botnari Andrei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Ghenadie Liulca

Judecătorii: Ludmila Iarmaliuc

Aurelia Andronache